

Frågor och svar om reformeringen av bank- och betalkontosystemet

Vad gäller utredningen?

Finansministeriet gör en utredning över digitaliseringen av myndigheternas förfrågningar om bankkonton. Myndigheterna, t.ex. polisen och Skatteförvaltningen, behöver uppgifter om bankkonton och transaktioner för skötseln av myndighetsuppgifterna. Även andra myndigheters, såsom FPA:s behov av att få del av kontouppgifter utreds.

Varför görs utredningen nu?

EU förhandlar som bäst om ändringen av det s.k. fjärde penningtvättdirektivet. Medlemsländerna ska enligt direktivförslaget inrätta ett system med vars hjälp myndigheter som deltar i bekämpningen av penningtvätt och terrorfinansiering får information om bank- och betalkonton. I Finlands fall är det främst fråga om centralen för utredning av penningtvätt, Finansinspektionen, regionförvaltningsverket, Polisstyrelsen, Patent- och registerstyrelsen samt Skatteförvaltningen. Finlands Advokatförbund har också vissa lagstadgade tillsynsuppgifter som har ett samband med penningtvätt och bekämpning av terrorism. Förhandlingarna om direktivet pågår ännu men de förväntas bli klara inom en nära framtid.

Det direktivenliga systemet ska åtminstone innehålla följande uppgifter:

- Namn på och identifieringsuppgifter för kontoinnehavaren och personer som använder kontot på dennes vägnar
- Namn på och identifieringsuppgifter för eventuella faktiska förmånstagare
- Bank- eller betalningskontots IBAN-nummer
- Datumet då kontot öppnats och stängts.

Minimikraven i direktivet är emellertid otillräckliga t.ex. vid polisiära förundersökningar. På nationell plan kan systemet t.ex. utvidgas till att omfatta

- värdeandelar
- bankfack
- Konto- och saldouppgifter

Användarrättigheterna kan dessutom nationellt utvidgas till att omfatta även andra myndigheter som behöver kontouppgifter. Det kunde vara fråga till exempel om FPA och Riksfogdeämbetet.

Hurdana system utnyttjas i dagsläget?

Flera EU-länder har förverkligat bank- och betalkontosystemen som ett register.

Skatteförvaltningen har digitaliserat sina kontoförfrågningar hos ett kreditinstitut, och systemet för insamling av information baserar sig på ett ömsesidigt avtal. Systemet baserar sig på ISO 20022 - standarden och kan kopieras enkelt. Systemet kostade sammanlagt 275 000 euro, exklusive tjänstearbetet. Ett av syftena med utredningen var att utreda utnyttjandet av systemet i samband med grundandet av ett bank- och betalkontosystem.

Riksfogdeämbetet har Uljas-systemet med vars hjälp det fått kontouppgifterna digitalt från vissa banker sedan 2005. Uljas-systemet har emellertid visat sig vara tungt och i viss mån ineffektivt ur bankernas perspektiv. Uljas-systemet skickar ut ca 4-5 miljoner kontoförfrågningar varje år.

Hurdana är kostnaderna och nyttorna för myndigheterna och för branschen?

Bank- och betalkontosystemet skulle medföra uppläggningskostnader och underhållsutgifter både för den offentliga sektorn och för branschen. Nuförtiden görs bankförfrågningarna till stor del med fax, eftersom e-

posten betraktas som en eventuell säkerhetsrisk. Det är tidskrävande både för myndigheterna och för bankerna att sända och gå igenom materialet manuellt. Med genomgång av materialet avses bland annat införing av nummer på papper i ett Excel-program för mera ingående analysering.

Ett digitaliserat kontoförfrågningssystem skulle enligt preliminära uppskattningar frigöra tiotals årsverken från manuell handläggning till analysering av svaren och till annan övervakning. Till exempel Skatteförvaltningen gjorde 18 000 kontoförfrågningar till bankerna i fjol.

Hur skulle reformen påverka informationssäkerheten?

Reformen påverkar inte informationssäkerheten. Risken för dataintrång kommer varken att minska eller öka jämfört med nuläget. Alla förfrågningar registreras i systemet.

Hurdan är tidtabellen för utredningen?

Utredningen görs under 2017, och grundandet av systemet kräver lagstiftningsändringar. En noggrannare tidsplan för regeringspropositionen fastslås efter att förhandlingarna avslutats. En regeringsproposition kunde förmodligen överlämnas till riksdagen nästa år.

Ytterligare information:

Lagstiftningsråd Armi Taipale, tfn. 02955 30399, [armi.taipale\(at\)vm.fi](mailto:armi.taipale(at)vm.fi)